

Na Slovensku máme svetový unikát. Prvú železnú visutú reťazovú strechu , ktorá má už 200 rokov

Banská Bystrica, 28. septembra 2026 – V centre Banskej Bystrice už dve storočia stojí konštrukcia, ktorá výrazne predbehla svoju dobu. Železná visutá reťazová strecha podľa projektu inžiniera Friedricha Schnircha z roku 1826 je považovaná za prvú realizovanú konštrukciu svojho druhu na svete. Vznikla približne 70 rokov pred realizáciami, ktoré sa spájajú so začiatkami moderných visutých striech – a napriek svojmu veku dodnes stojí a plní svoju funkciu.

Pri príležitosti jej 200. výročia zorganizovala Slovenská komora stavebných inžinierov (SKSI) odbornú konferenciu s názvom: **Visuté konštrukcie striech**. Jej cieľom bolo pripomenúť nielen mimoriadnu históriu tejto stavby, ale aj význam technického a inžinierskeho dedičstva, ktoré na Slovensku máme. Súčasťou podujatia bolo aj osadenie pamätnej tabule priamo na budove s unikátnou strešnou konštrukciou.

Protipožiarné riešenie prinieslo svetové prvenstvo

Za vznikom strechy stál veľmi praktický problém svojej doby – požiare. Drevené krovy a horľavé strešné krytiny patrili medzi najzraniteľnejšie časti budov. Mladého absolventa viedenskej techniky Friedricha Schnircha podnietili ničivé požiare k hľadaniu riešenia, ktoré by dokázalo drevo nahradiť nehorľavým materiálom.

Inšpiráciu našiel v reťazových mostoch. Ich princíp preniesol do úplne iného typu konštrukcie a navrhol strechu z kovaného železa. Nešlo pritom iba o výmenu materiálu. Schnirch vytvoril nový konštrukčný systém vrátane spôsobu stabilizácie a kotvenia strechy. Svoje riešenie si v roku 1826 nechal patentovať. Patent – privilégium mu udelil František I. za Rakúska Uhorska 28.septembra1826

Práve v Banskej Bystrici sa jeho inovatívna myšlienka realizovala na meštianskom dome č. 7, ktorá prežila dve storočia.

Dvesto rokov a stále funguje

Historický význam banskobystrickej strechy nespočíva iba v jej veku. Je dôkazom technickej vyspelosti a inžinierskeho myslenia obdobia, v ktorom vznikla. Odborné podklady konferencie ju označujú za najstaršiu strechu svojho druhu na svete, ktorá dodnes stojí a spoľahlivo plní svoju funkciu.

„Máme tu technické dielo, ktoré vzniklo pred 200 rokmi a predstavuje svetové prvenstvo. Je výnimočné nielen svojím vekom, ale predovšetkým inžinierskou myšlienkou, ktorá výrazne predbehla svoju dobu. Aj preto považujeme za dôležité, aby sa o tejto konštrukcii vedelo nielen medzi odborníkmi, ale aj medzi širokou verejnosťou,“ uviedol prof. Ing. Vladimír Benko, PhD., predseda Slovenskej komory stavebných inžinierov.

Práve pripomínanie podobných diel je dôležité aj preto, že technické pamiatky zostávajú často v tieni známejších historických či architektonických pamiatok. Banskobystrická strecha pritom ukazuje, že na našom území vznikali riešenia, ktoré patrili k priekopníckym počinom svojej doby.

Od Schnircha k dnešným visutým strechám

Konferencia zároveň prepojila históriu so súčasným stavebným inžinierstvom. Odborníci sa venovali statickej analýze 200-ročnej strechy, jej digitalizácii a prezentácii prostredníctvom fyzického modelu, ale aj významným súčasným visutým konštrukciám na Slovensku a vo svete.

Predstavené boli aj konkrétne slovenské príklady – rekonštrukcia a modernizácia Športovej haly na Pasienkoch v Bratislave či návrh novej visutej lanovej strechy Zimného štadióna v Prešove. Odborný program tak ukázal vývoj od priekopníckeho riešenia z 19. storočia až po možnosti, ktoré visuté konštrukcie ponúkajú súčasnému stavebníctvu.

Svetové prvenstvo bude pripomínať pamätná tabuľa

Pri príležitosti 200. výročia bola na dnes už pamiatkovej budove na **Námestí Štefana Moyzesa 7 v Banskej Bystrici** osadená pamätná tabuľa. Jej odkaz je jednoduchý a výstižný:

„Na tejto budove je postavená prvá železná visutá reťazová strecha na svete.“

SKSI chce aj týmto spôsobom upriamiť pozornosť na hodnotu slovenského technického a inžinierskeho dedičstva a pripomínať osobnosti a stavby, ktoré posúvali hranice stavebného inžinierstva.

Konferencia **Visuté konštrukcie striech** sa uskutočnila 24. septembra 2026 v Banskej Bystrici pod záštitou primátora mesta Banská Bystrica Jána Noska a predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja Ondreja Luntera. Hlavný organizátor bola SKSI a partnermi podujatia boli Stavebná fakulta STU, Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, Fakulta architektúry a dizajnu STU, Stavebná fakulta TUKE a Cech strechárov Slovenska.

Slovenská komora stavebných inžinierov